

FÖRDJUPNING

Varför fler arbetslösa men färre inskrivna vid Arbetsförmedlingen?

Sedan mitten av 2020 har inskrivna vid Arbetsförmedlingen (AF) sjunkit som andel av registerbaserad arbetskraft och andelen var det första kvartalet i år 8,7 procent och i april 8,3 procent. Enligt AF:s statistik var arbetslösheten som högst i juli i fjol och har därefter sjunkit successivt. Arbetslösheten enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU) var första kvartalet 2021 9,2 procent, vilket är högre än samtliga fyra kvartal 2020. De två statistik-källorna uppvisar därmed olika utveckling av arbetslösheten, och framför allt från det första kvartalet 2021. Den här fördjupningen tittar närmre på statistik från AKU och AF i syfte att visa varför utvecklingen enligt AKU och i AF skiljer sig åt från årsskiftet 2020/2021. Fördjupningen visar att avvikelserna mellan AKU och AF:s siffror främst beror på att vissa studerande och utrikes födda återfinns som arbetslösa enligt AKU samtidigt som de inte är inskrivna vid AF.

Fler arbetslösa men färre inskrivna vid Arbetsförmedlingen sedan årsskiftet

Covid-19-pandemin har inneburit en kraftig ökning av arbetslösheten enligt SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU). Även inskrivna vid Arbetsförmedlingen steg i april 2020 (se diagram 54). Sedan årsskiftet 2020–2021 har dock arbetslösa enligt AKU och inskrivna vid AF utvecklats åt olika håll. Medan inskrivna vid AF har minskat, har arbetslösheten enligt AKU stigit och var det första kvartalet 2021 högre än den var under något kvartal 2020.

I januari i år gjordes en omläggning av AKU vilket gör att det är svårt att utifrån nuvarande data tolka utvecklingen. Den analys som Konjunkturinstitutet och SCB hittills gjort indikerar att det främst är antalet sysselsatta och antalet personer i arbetskraften som förändras till följd av omläggningen, inte antalet arbetslösa. Kortfattat innebär omläggningen av AKU att vissa personer som tidigare räknats som sysselsatta numera normalt inte heller räknas ingå i arbetskraften. Det innebär att antalet arbetslösa är relativt opåverkat.¹⁶

¹⁶ Se fördjupningen "Förändringar i Arbetskraftsundersökningarna 2021" i *Konjunkturläget*, mars 2021 samt "Information om införande av ny ramlag i AKU", på www.scb.se.

Statistikskillnader mellan AKU och Arbetsförmedlingen

AKU redovisar den officiella statistiken över antalet arbetslösa i befolkningen i åldern 15–89 år. AKU följer rekommendationer från ILO (International Labour Organization), vilket innebär att uppgifterna är internationellt jämförbara. Arbetsförmedlingen redovisar antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen (AF) i åldersgruppen 16–64 år.

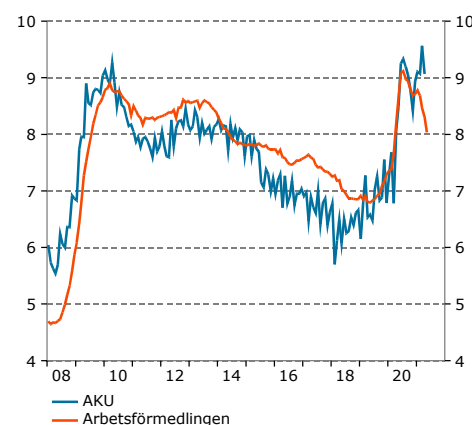
Månadsstatistiken från AF är registerbaserade uppgifter och avser antalet inskrivna arbetslösa sista dagen i månaden. AKU är en urvalsundersökning baserad på registret över totalbefolkningen, vilket i sin tur baseras på folkbokföringen. Omkring 14 500 personer ingår som respondenter enligt AKU:s urval varje månad. AKU utgår från en referensvecka (måndag till söndag). För att räknas som sysselsatt enligt AKU behöver intervjupersonen endast ha arbetat en timme under referensveckan. Inskrivna på Arbetsförmedlingen kan arbeta upp till sju timmar per vecka utan att räknas som sysselsatta.

För att räknas som arbetslös enligt AKU måste en person både vara utan sysselsättning, ha försökt söka arbete under de senaste fyra veckorna och även kunnat ta ett arbete under referensveckan eller inom fjorton dagar efter referensveckans slut. Antalet inskrivna vid AF utgörs av de som är "öppet arbetslösa", det vill säga personer som inte är sysselsatta men aktivt söker arbete, omgående kan ta ett arbete eller deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

AKU undersöker befolkningens arbetskraftsstatus. Arbetskraften är summan av de som är sysselsatta och de som söker sysselsättning. Arbetslösheten i relativa tal enligt AKU fås genom att dela antalet arbetslösa med arbetskraften. Den relativa arbetslöshet som AF beräknar är kvoten mellan inskrivna och summan av sysselsatta från den senaste utgåvan av registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och antalet inskrivna. Den senaste utgåvan av RAMS är från 2019.

Diagram 54 Arbetslöshet och inskrivna, 16–64 år

Procent av arbetskraften, säsongrensade månadsvärden

Anm. Arbetslöshet enligt AKU och inskrivna enligt Arbetsförmedlingen.

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

Denna fördjupning analyserar skillnader i statistiken som beror på vilka grupper som är arbetslösa enligt AKU respektive inskrivna vid AF, samt tar upp skillnader som beror på de olika mått på arbetskraften som AKU och AF använder sig av.

OLIKA ARBETSKRAFTSMÅTT ENLIGT AKU OCH AF

Hur arbetskraften bestäms skiljer sig åt mellan AKU och AF. Arbetskraften i AKU är summan av de som har ett arbete (sysselsatta) och de som inte har ett arbete men som söker arbete och kan ta ett arbete (arbetslösa). AF definierar arbetskraften som summan av antalet sysselsatta i registerbaserad arbetskraft (RAMS) och antalet inskrivna (se marginalrutan ”Statistikskillnader mellan AKU och Arbetsförmedlingen”).

Arbetskraften är högre enligt AKU än enligt AF men måtten har närmast sig varandra över tid (se diagram 55). När antalet inskrivna stiger ökar också AF:s mått på arbetskraft eftersom arbetskraften är antalet sysselsatta enligt RAMS plus det aktuella antalet inskrivna. Däremot fångar AF:s arbetskraftsmått inte upp personer som söker sig ut på arbetsmarknaden, utan att skriva in sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. När exempelvis unga som lämnade arbetsmarknaden under 2020 söker sig tillbaka till den, stiger AKU:s arbetskraft. Finner de inget arbete omedelbart registreras de som arbetslösa enligt AKU, men om de inte skriver in sig hos AF syns de vare sig i AF:s arbetskraftsmått eller i antalet inskrivna. Det skapar en skillnad mellan arbetslösheten enligt AKU och arbetslösheten enligt AF.

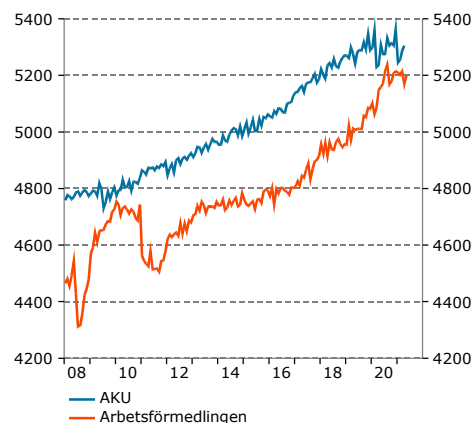
Med anledning dels av skillnaderna i arbetskraftsmått, dels av omläggningen av AKU, som har påverkat AKU:s arbetskraft, kommer fördjupningen fortsatt att analysera skillnader mellan antal arbetslösa enligt AKU och antal inskrivna vid AF för olika grupper. Den statistiska skillnaden beskrivs närmare i marginalrutan ”Analysram för skillnader mellan arbetslösa i AKU och inskrivna vid AF”.

AKU ÄR HISTORISKT BÄTTRE PÅ ATT FÅNGA UPP UNGA

Under hela perioden januari 2008 till april 2021 var antalet arbetslösa unga betydligt högre enligt AKU än antalet inskrivna unga arbetslösa vid Arbetsförmedlingen (se diagram 56).¹⁷ Det främsta skälet till det är att unga som även studerar på heltid oftast inte är berättigade till arbetslöshetsersättning. De har därför

¹⁷ I AKU definieras unga som personer i åldrarna 15–24 år. I AF:s statistik är unga i åldrarna 16–24 år. Att ta med 15-åringar enligt AKU-statistiken påverkar inte den generella bilden.

Diagram 55 Arbetskraft, 16–64 år
Tusental, säsongrensade månadsvärden

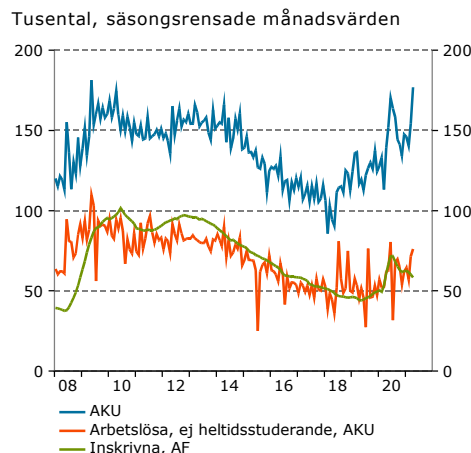
Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

Analysram för skillnader mellan arbetslösa i AKU och inskrivna vid AF

Eftersom AKU är en urvalsundersökning finns variation mellan mätillfällena. Denna variation beror på vilka personer som ingår i urvalet, på konjunkturläget samt andra slumpfaktorer. Antal inskrivna vid AF är däremot registerdata och påverkas inte av urvalseffekter. Vidare är inte alla som är inskrivna vid AF arbetslösa enligt AKU och vice versa. Därför finns det skillnader mellan måtten över tid även om de utvecklas på liknande sätt.

Skillnaden mellan serierna beräknas som arbetslösa enligt AKU minus inskrivna enligt AF. När skillnaden ligger inom ramen för normal variation kan serierna anses vara lika. Ramen för normal variation beräknas här som ett 95-procentigt konfidensintervall, det vill säga medelvärdet av skillnaden plus/minus 1,96 gånger standardavvikelsen och skattas för perioden januari 2008 till och med april 2021. I fördjupningen används dessa beräkningar för att avgöra om skillnaden mellan serierna är inom ramen för normal variation eller inte.

Diagram 56 Arbetslöshet 15–24 år och inskrivna 16–24 år
Tusental, säsongrensade månadsvärden

Anm. I AKU ingår 15-åringar medan 16 år är lägsta åldern i AF:s statistik.

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

inte samma incitament som övriga unga arbetslösa att skriva in sig hos Arbetsförmedlingen.¹⁸

Från och med 2018 har antalet unga arbetslösa enligt de två källorna divergerat ytterligare (se diagram 56). Arbetslösa unga har stigit enligt AKU sedan inledningen av 2018 medan antalet inskrivna unga vid AF steg under inledningen av covid-19-pandemin men har sedan fallit tillbaka. När unga arbetslösa, inklusive heltidsstuderande, jämförs med unga inskrivna vid AF är skillnaden större än vad som kan förklaras av normal variation under både delar av 2020 och 2021 (se marginalrutan ”Analysram för skillnader mellan arbetslösa i AKU och inskrivna vid AF”). Om unga heltidsstuderande som söker arbete däremot tas bort från unga arbetslösa uppvisar arbetslösa enligt AKU och inskrivna vid AF liknande mönster och skillnaden mellan serierna år 2020 och för de första fyra månaderna 2021 ligger inom ramen för normal variation.

HÖG SAMSTÄMMIGHET FÖR KÄRNARBETSKRAFTEN

Antalet arbetslösa enligt AKU och inskrivna vid AF i åldersgruppen 25–54 år uppvisar hög samstämmighet vad gäller rörelser över tid (se diagram 57). Antalet inskrivna vid AF har sedan 2009 däremot varit högre än antalet arbetslösa enligt AKU. Nedgången av inskrivna i åldersgruppen 25–54 år vid AF sedan sommaren 2020 matchas inte helt av siffrorna från AKU men skillnaden är inom ramen för normal variation.

HÖG UPPGÅNG AV ARBETSLÖSHETEN BLAND ÄLDRE

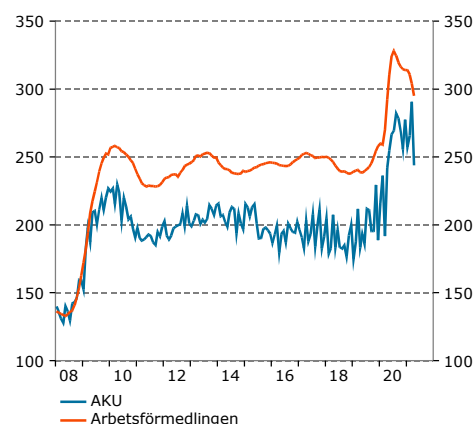
Åldersgruppen 55–64 år uppvisar liknande mönster som kärnarkraften, 25–54 år (se diagram 58). Antalet inskrivna vid AF är högre än antalet arbetslösa enligt AKU sedan 2009. Första kvartalet 2021 steg antalet arbetslösa enligt AKU medan antalet inskrivna vid AF låg mer eller mindre stilla. Det höga antalet arbetslösa enligt AKU är främst drivet av ett högt utfall för februari. Den skillnaden ligger utanför ramen för normal variation, men det är också endag gången så sker under perioden januari 2008 till och med april 2021. Det finns därför inte skäl att tro att det finns en systematisk förändring av skillnaden mellan arbetslösa 55–64 år enligt AKU och inskrivna vid AF i samma åldersgrupp.

FLER ARBETSLÖSA KVINNOR ENLIGT AKU

Både för kvinnor och män, 16–64 år, uppvisar arbetslöshetsstatistik från AKU och AF liknande mönster. För kvinnor är

Diagram 57 Arbetslösa och inskrivna, 25–54 år

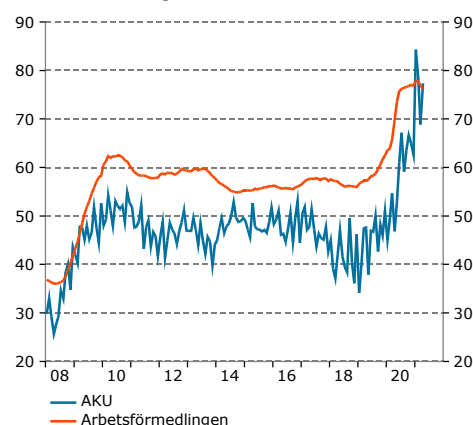
Tusental, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

Diagram 58 Arbetslösa och inskrivna, 55–64 år

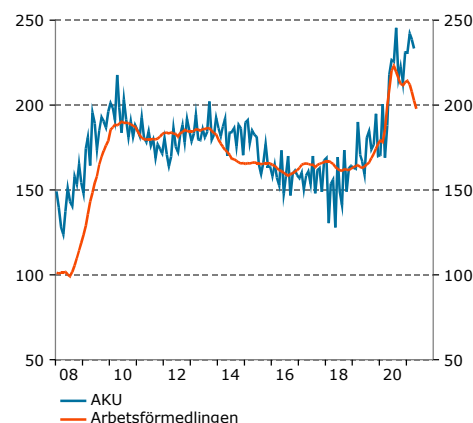
Tusental, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

Diagram 59 Arbetslösa och inskrivna, kvinnor, 16–64 år

Tusental, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

¹⁸ Att vara inskriven hos AF är ett krav för att kunna få arbetslöshetsersättning.

serierna lika varandra över tid men visar på ökade skillnader sedan årsskiftet 2020–2021 (se diagram 59). Skillnaden mellan de två serierna under år 2020 och de första fyra månaderna av 2021 är dock inom ramen för normal variation och är inte större än vad den var under tidigare perioder, exempelvis 2014 och 2009. Över tid kommer skillnaderna mellan serierna därför sannolikt att minska.

Även för män 16–64 år uppvisar antalet inskrivna vid AF hög samstämmighet med antalet arbetslösa enligt AKU (se diagram 60). Skillnaden som finns mellan serierna efter årsskiftet 2020–2021 är inom ramen för normal variation. Liknande skillnader finns även under 2018 och 2019.

FÄRRE NYANLÄNDA I ETABLERING MINSKAR INSKRIVNA UTRIKES FÖDDA VID AF

Arbetslösa enligt AKU och inskrivna vid AF kan även delas upp mellan inrikes och utrikes födda för åldersgruppen 16–64 år. För inrikes födda uppvisar de två serierna en hög grad av samstämmighet (se diagram 61). Det finns en skillnad mellan serierna första kvartalet 2021 men den ligger inom ramen för normal variation.

Mellan 2010 och 2017 ökade antalet utrikes födda inskrivna vid AF trendmässigt snabbare än antalet utrikes födda arbetslösa enligt AKU (se diagram 62). Det beror främst på det så kallade etableringsprogrammet som omfattar alla nyanlända och som administreras av AF.¹⁹ Etableringsprogrammet i kombination med en hög invandring till Sverige under 2010-talet bidrog till att fler utrikes födda var inskrivna vid AF än de som var arbetslösa enligt AKU.²⁰

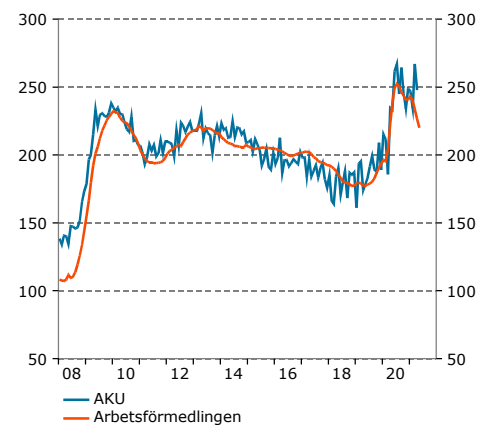
Sedan 2017, efter att effekterna av flyktingkrisen började klinga av och antalet inskrivna vid etableringsprogrammet började minska, har också skillnaden mellan arbetslösa utrikes födda enligt AKU och inskrivna vid AF minskat (se diagram 62). När deltagare i etableringsprogrammet tas bort visar data att arbetslösa utrikes födda i åldern 16–64 år varit fler enligt AKU:s statistik än enligt AF:s statistik. Den nedgång av inskrivna utrikes födda som skett sedan sommaren 2020 syns inte då deltagare i etableringsprogrammet tas bort från antalet inskrivna utrikes födda. Exempelvis var inskrivna som andel av registerbaserad

¹⁹ Etableringsprogrammet införes 2010 i syfte att snabbare etablera nyanlända på den svenska arbetsmarknaden. En nyanländ behöver skriva in sig vid AF för att kunna få etableringsersättning och kategoriseras som arbetslös enligt AF:s statistik.

²⁰ Programdeltagare definieras bara som arbetslösa enligt AKU om de söker arbete. Detta kan skapa skillnader mellan AKU:s och AF:s data. En annan källa till skillnad mellan serierna är att SCB:s register över totalbefolkningen, varifrån AKU drar sitt urval, inte inkluderar nyanlända förrän året efter att de folkbokförts. Se www.scb.se.

Diagram 60 Arbetslösa och inskrivna, män, 16–64 år

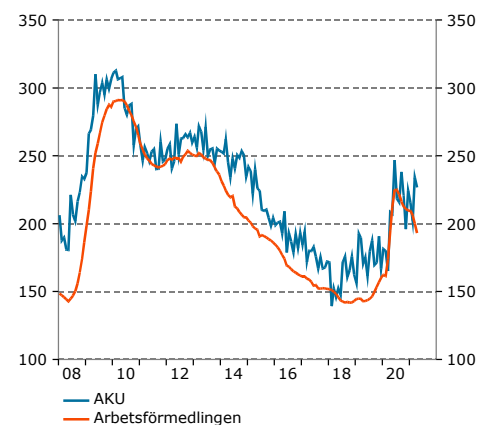
Tusental, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

Diagram 61 Arbetslösa och inskrivna, inrikes födda, 16–64 år

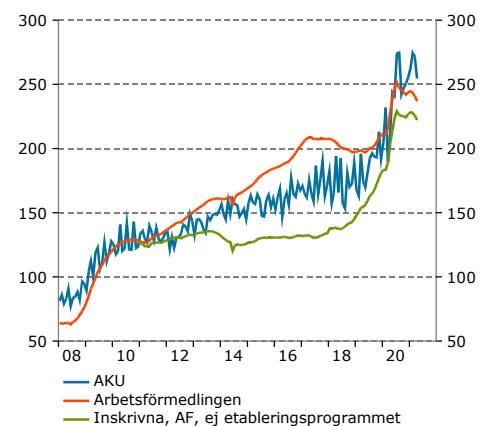
Tusental, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB och Arbetsförmedlingen.

Diagram 62 Arbetslösa, utrikes födda, 16–64 år

Tusental, säsongrensade månadsvärden

Källor: SCB, Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet.

arbetskraft 20,8 procent för alla utrikes födda andra kvartalet 2020 och 20,5 procent första kvartalet 2021. Om personer i etableringsprogrammet tas bort var motsvarande siffror 19,1 procent andra kvartalet 2020 respektive 19,4 procent första kvartalet 2021, vilket innebär en uppgång under samma period. För 2021 är skillnaden mellan arbetslösa utrikes födda enligt AKU och samtliga inskrivna utrikes födda, inklusive deltagare i etableringsprogrammet, vid AF statistiskt signifikant.

SKILLNADEN MELLAN AKU OCH AF DRIVS FRÄMST AV UNGA OCH UTRIKES FÖDDA

Sedan 2008 har antalet arbetslösa enligt AKU i genomsnitt varit 15 000 personer fler än antalet inskrivna vid AF i åldersgruppen 16–64 år, men skillnaden mellan måtten varierar över tid. Sedan 2018 har skillnaden mellan de två måtten ökat. Att skillnaden förändrats sedan 2018 mellan arbetslösa enligt AKU och inskrivna vid AF är särskilt tydligt för unga och utrikes födda (se diagram 63).

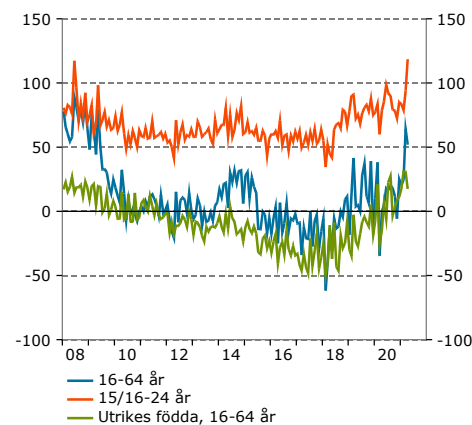
En tänkbar förklaring till att skillnaden har ökat mellan unga arbetslösa enligt AKU och unga inskrivna vid AF är att fler heltidsstuderande söker arbete i en konjunkturåterhämtning. Om de inte skriver in sig vid AF fångas de heller inte upp av AF:s statistik men finns med i AKU.

För utrikes födda kan utvecklingen, där skillnaden mellan arbetslösa enligt AKU och inskrivna vid AF gått från att vara negativ till att bli positiv sedan 2020, drivas av att antalet personer i etableringsprogrammet har minskat. En del av deltagarna i etableringsprogrammet är kvar som inskrivna vid AF medan andra får arbete eller lämnar arbetskraften.²¹

Flera skäl till att arbetslösheten enligt AKU och AF skiljer sig åt

Utvecklingen av arbetslösheten enligt AKU och AF har oftast varit samstämmig över tid. Däremot finns det perioder då serierna utvecklas olika. I den här fördjupningen visas att när fler unga söker arbete så leder det till skillnader mellan AKU:s och AF:s arbetslöshetsmått. En annan anledning till att arbetslöshetsmåtten skiljer sig åt är att färre utrikes födda nu finns i AF:s etableringsprogram. När personer i etableringsprogrammet tas bort från AF:s statistik är utvecklingen enligt AKU och den i AF:s statistik samstämmig sedan pandemin inleddes. I stället för att

Diagram 63 Skillnad mellan AKU och AF
Tusental, säsongrensade månadsvärden

Anm. I AKU ingår 15-åringar medan 16 år är lägsta åldern i AF:s statistik

Källor: SCB, Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet

²¹ Se IFAU, rapport 2020:4 på www.ifau.se.

minska är antalet inskrivna utrikes födda relativt konstant sedan sommaren 2020 då deltagare i etableringsprogrammet tas bort. På samma sätt har antalet arbetslösa enligt AKU bland utrikes födda varit relativt konstant sedan sommaren 2020, även om det finns en nivåskillnad mellan serierna.

En viss del av ökningen av arbetslösheten enligt AKU sedan årsskiftet beror även på omläggningen av AKU. Den har främst inneburit att färre personer räknas som sysselsatta och i arbetskraften men omläggningen har enligt en preliminär bedömning även höjt antalet arbetslösa med omkring 5 000–10 000 personer.²² Något som också kan ha påverkat antalet arbetslösa är att SCB numera frågar om en person ”har försökt att söka arbete”. Tidigare ställdes frågan om personen hade ”sökt arbete”. Den något bredare formuleringen kan ha lett till att fler räknas som arbetslösa.²³ Även ordningen på hur frågorna ställs i AKU:s enkät har ändrats. Sammantaget kan detta även öka den potentiella arbetskraften samt öka jämviktsarbetslösheten. Hur mycket är dock svårt att säga.

Sammantaget visar fördjupningen att det är viktigt att ta hänsyn till att AKU och AF:s statistik mäter delvis olika saker. Grupper med svagare incitament att skriva in sig vid AF återfinns inte i samma utsträckning i den statistiken men dessa grupper kan ändå vara arbetslösa enligt AKU.

---

²² Se fördjupningen ”Förändring i Arbetskraftsundersökningarna 2021” i *Konjunkturläget*, mars 2021.

²³ Se www.scb.se.